

Toen Michel Van Bostraeten er halfweg vorige eeuw voor koos priester te worden, keek niemand daarvan op. Het was nog de tijd van het rijke roomse leven. Nu hij met pensioen gaat als vicaris-generaal en de deur van het bisdom Antwerpen achter zich dichttrekt, blikt hij als bevoorrecht getuige terug op meer dan een halve eeuw Kerk en stipt hij een aantal belangrijke uitdagingen aan.

Ilse Van Halst

'Onze Kerk is niet ziek, ze is aan de rui'

MICHEL Van Bostraeten ontdekte zijn roeping in de jeugdbeweging KSA waar hij leider was. De proosten van het college in Lier waar hij op school ging en van de KSA zetten hem verder op weg.

„Alles wat ik heb, heb ik van een ander. Alles wat ik ben, ben ik voor een ander”, paraphraseert hij graag het liedje *Alles wat ik heb* van Herman Van Veen. „Dat kan ik niet enkel bevestigen vanuit mijn geloof. Ik heb dat zelf ook sterk ervaren. Mijn hele leven lang, van jongs af aan, heb ik kansen gekregen van mensen die ik mocht ontmoeten.”

- U werd priester op een moment waarop de Kerk veel aanzien genoot. Vandaag is dat wel enigszins anders.

Er is inderdaad een hemelsbreed verschil tussen de Kerk waarvoor ik destijds naar het seminarie ben gegaan en de Kerk van vandaag. Dat doet soms pijn. Toch maakt die evolutie mij niet ongelukkig. Ik ben ervan overtuigd dat de Kerk voortdurend moet veranderen. Zo was de tijd van het Tweede Vaticaans Concilie een ongemeen boeiende periode. We hadden het gevoel dat we de Kerk konden veranderen. We geloofden in haar maakbaarheid. Die blijkt inmiddels wel kleiner dan we meenden. En toch ben ik niet ontgoocheld. Ik heb geleerd dat belangrijke dingen tijd nodig hebben om te groeien. Dat je de zaken maar ten dele zelf in handen hebt en voor het overige moet durven te vertrouwen.

Telkens weer valt me op hoe Jezus beelden gebruikt uit het boerenbestaan. Dat is natuurlijk geen toeval. Een boer heeft niet veel in handen, enkel een paar zaadjes, die hij dan nog moet uitstrooien. Ook hij moet vertrouwen hebben. Dat vertrouwen, die spiritualiteit, kun je nog niet verwachten van een achttienjarige die het seminarie binnenstapt.

- Na uw studies theologie in Rome mocht u in Antwerpen een nieuw bisdom helpen oprichten.

Dat was in 1962. Mgr. Daem had de opdracht gekregen het bisdom Antwerpen uit te bouwen dat tot

dan deel was van het aartsbisdom Mechelen. We voelden ons heuse pioniers, met z'n vijven in enkele kamers boven een boekhandel in de Huidevettersstraat. Een hele uitdaging.

Niet lang daarna verhuisde ook het seminarie van Mechelen naar Antwerpen. Daar zou ik meer dan veertig jaar les geven over God, Christus, de schepping en de eschatologie (de theologische leer van de eindtijd, *n.d.r.*) - de grote thema's van het geloof. Dat deed ik dolgraag, niet in het minst omdat je al doende zelf veel bijleert.

- U werd verantwoordelijke voor de Voortgezette Vorming. Dat is zowat uw levenswerk.

Vanuit het Theologisch en Pastoraal Centrum (TPC) bouwden we het vormingswerk in ons bisdom uit voor priesters, religieuzen en leken. Ons bisdom telt 310 parochies, die waar we nog niet waren kun je tellen op één hand. Voortdurend, elke avond haast, waren we op stap om vorming te geven.

In het vormingswerk schuilden ontzettend veel kansen tot uitwisseling, confrontatie en dialoog. Ik zag en zie nog steeds veel heil in langere vormingsprocessen. Je moet iets de tijd geven om te kunnen groeien. Dat kan niet op een paar avonden. In lange opleidingen schuur je je aan elkaar, waardoor je een taal vindt die de mensen makkelijker aanspreekt. Zo bevrucht je elkaar. De bundeling van het vormingswerk en het seminarie op één plek, waar ook leken de lessen theologie konden volgen, deed beide veel deugd. Enerzijds waren er de theoretische lessen, anderzijds de voortgezette vorming waarin je de theorie kon toetsen.

Vanaf het begin investeerden we als bisdom enorm veel in de vorming van priesters, religieuzen en ook leken. Op dat vlak was Antwerpen een koploper, waardoor onze parochies vandaag kunnen blijven functioneren. Velen draaien nu immers op de inzet

Vandaag kijkt een groeiend aantal jongeren naar de Kerk met nieuwe ogen. Daar liggen kansen verscholen

van leken en vrijwilligers. Dat is een nieuw gegeven van de laatste jaren. Zij doen er fantastisch werk, maar ik blijf ervan overtuigd dat de behoefte aan een priester altijd zal blijven bestaan in een gemeenschap. Dat mag je niet onderschatten.

- Tien jaar geleden verliet u het TPC om vicaris-generaal van het bisdom Antwerpen te worden.

Daar moest ik toen toch over nadenken. Ik was 64 en vorming was mijn levenswerk. Dat wilde ik niet graag in de steek laten. Maar een functie heb ik nooit gevraagd, geambieerd of geweigerd. Ik vond dat ik ook deze uitdaging moest aannemen.

Wat mij vooral bijblijft van mijn tien jaar als vicaris-generaal is de teamgeest. In het vormingswerk praatten we veel over teamwork, samenwerking en samengedragen verantwoordelijkheid. Op het bisdom heb ik aan den lijve mogen ondervinden hoe de bisschop, de

vicarissen, de medewerkers elkaar dragen, in beslissingen die genomen moeten worden, in plannen die uitgewerkt moeten. Echt teamwork.

- U zag de Kerk grondig evolveren. Voor welke uitdagingen staat zij?

Vandaag zijn wij als Kerk arm aan priesters. Dat is een ernstig probleem. Natuurlijk speelt het verplichte celibaat hierin een rol, maar dat is lang niet het enige. Er is een diepere crisis van het geloof, die meer bepalend is dan het celibaat. Jonge mensen hebben het vandaag moeilijk om zich op langere termijn te engageren, laat staan voor hun hele leven.

Bovendien bevat het evangelie te veel dat haaks staat op de cultuur van vandaag. De Kerk zal daar een antwoord moeten op vinden. Waarmee ik niet wil gezegd hebben dat ze zich moet aanpassen. De Kerk mag haar eigen identiteit niet verloochenen. Ze moet haar kern, haar boodschap, duidelijk ter sprake blijven brengen. Maar ze zal een taal moeten vinden om de meerwaarde van dat geloof zo te brengen, dat het de hedendaagse mens aanspreekt

en dat hij het kan verstaan. Dat vraagt echter tijd. En je kunt het niet forceren.

De Kerk is aan de rui, net zoals een vogel zijn pluimen verliest. Dat is geen ziekte, ook al ziet het er zo uit. Mensen die er niets van afweten, denken wel eens dat het vogeltje doodziek is en het niet zal halen. Maar ze vergissen zich. Wat je in zo'n geval zeker niet moet doen, is het beestje opjagen, de resterende veren ook maar uittrekken of proberen nieuwe in te planten. Dat helpt niet. Wel moet je er zorg voor dragen, het uit de wind zetten en het koesteren. Dat moeten we ook met onze Kerk doen. Zorg dragen voor de Kerk is zorg dragen voor de mensen. Dan groeien vanzelf nieuwe vleugeltjes.

Vandaag kijkt een groeiend aantal jongeren naar de Kerk met totaal nieuwe ogen, niet langer vanuit een traditie die ze van thuis uit hebben meegekregen. Daar liggen kansen verscholen. Bekeering, het bewust kiezen voor het christendom, wordt almaar belangrijker. Net daarom moet de Kerk blijven uitkomen voor haar identiteit, zodat mensen weten waarvoor ze kiezen.

